

Creithiau Morwellt

Yr offer sydd ei angen

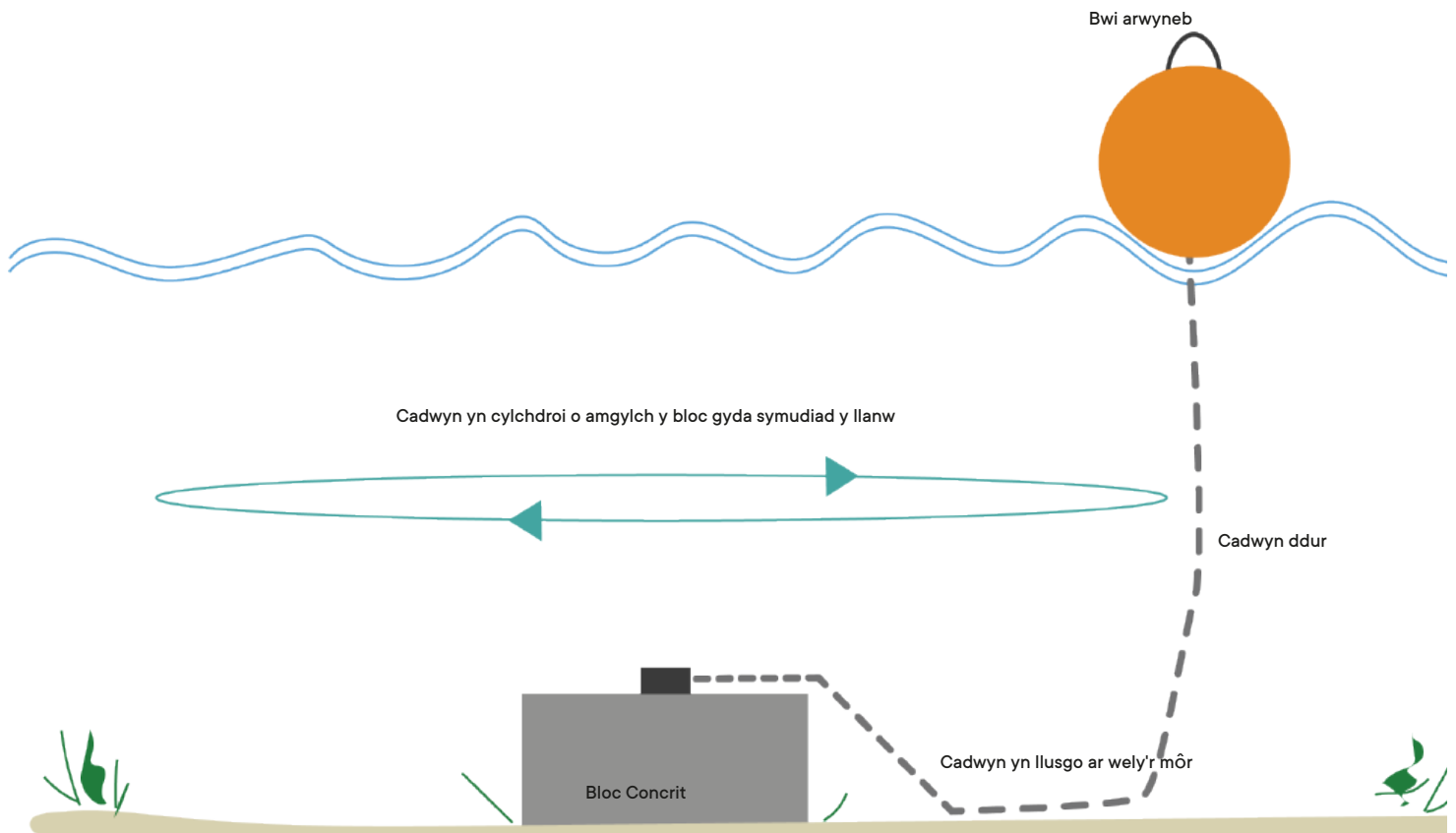
- Argraffwch y daflen waith 'Creithiau Morwellt', un i bob pâr
- Argraffwch neu rhannwch y lluniau ar ddalen (S_S_2), un i bob dosbarth/grŵp
- Papur
- Deunyddiau celf
- Dyfeisiau y gellir eu defnyddio i gysylltu â'r rhyngwrdd a mynediad i'r rhyngwrdd

I gwblhau'r gweithgaredd

1. Rhannwch y fideo 'Seagrass Ocean Rescue' gyda'r dysgwyr – www.tiramor.cymru/morwellt (Adnodd 1). Trafodwch y prif fygythiadau i ecosystemau morwellt a grybwyllir yn y fideo a'u heffaith ar fywyd morol gyda'r dysgwyr.
2. Rhannwch daflen 'Creithiau Morwellt' (S_S_2) a rhwch gyfle i'r dysgwyr i drafod yr hyn y gallant ei weld yn y ddelwedd a disgrifio unrhyw nodweddion y maent yn sylwi arnynt. Pa effaith all angorfeydd cychod eu cael ar forwellt?
3. Heriwch ddysgwyr i ddarganfod rhagor o achosion o ddirywiad morwellt, gan ymchwilio a chofnodi unrhyw ganfyddiadau ar daflen waith 'Creithiau Morwellt'.
4. Anogwch y dysgwyr i ystyried y graith a achosir gan bob straenachoswr, gan greu patrwm neu symbol i gynrychioli'r graith.
5. Gan ddefnyddio'r patrymau neu'r creithiau a grëwyd, darparwch ddeunyddiau celf i bob pâr o ddysgwyr fel paent, marcwyr, neu bapur i ddylunio cynrychiolaeth weledol o forwellt a'r straenachoswr sy'n effeithio arno.
6. Gofynnwch i'r dysgwyr rannu eu gwaith celf gyda'r dosbarth, gan esbonio'r straenachoswr y gwnaethant eu dylunio a'u heffaith bosibl ar forwellt.

ALLWEDD ATEBION

Straenachoswr	Effaith Bosibl ar Forwellt
Angorfeydd cwch (cadwyni)	Sgwrio'r morwellt, gan gael gwared ar egin.
Gwaelod cwch	Creu ffosydd byr drwy'r ddôl a difrodi egin morwellt.
Sgwriad cwch	Sgwrio wrth i gychod lanio ar forwellt ar lanw isel, gan arwain at ddifrodi neu gael gwared ar egin.
Angorfeydd	Mae gollwng angorau mewn gwelyau yn niweidio eginau, yn enwedig wrth i angorau gael eu tynnu yn ôl.
Tractorau	Cywasgu gwaddodion, creu traciau drwy ddolydd, a difrodi egin morwellt.
Dympio gwastraff pysgodfeydd	Mae gwastraff cimychiaid cregyn crancod yn mygu morwellt.
Tyrchu gan gasglwyr pysgod cregyn	Colli ac aflonyddu morwellt.
Datblygiad arfordirol	Colli ac aflonyddu morwellt trwy ddinistrio cynefinoedd.
Llygredd	Mae halogi dŵr yn lleihau iechyd morwellt ac yn effeithio ar ecosystemau cysylltiedig.
Newid hinsawdd (tymheredd dŵr yn codi)	Mae tymereddau uwch yn cynyddu pwysau ar forwellt ac yn gallu ei ddinistrio.
Lefel y môr yn codi	Newid argaeledd golau a newidiadau mewn cynefin morwellt addas oherwydd dyfroedd dyfnach.
Gordyfiant algâu	Maetholion gormodol o ganlyniad i lygredd yn achosi i algâu trwchus rwystro golau'r haul.
Sbwriel morol	Gall gwastraff a malurion plastig ddenu a mygu morwellt.

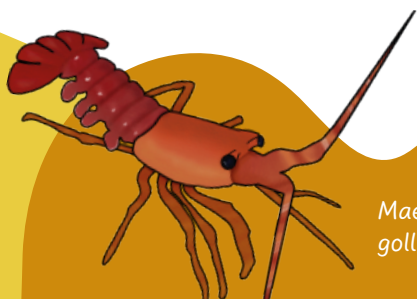
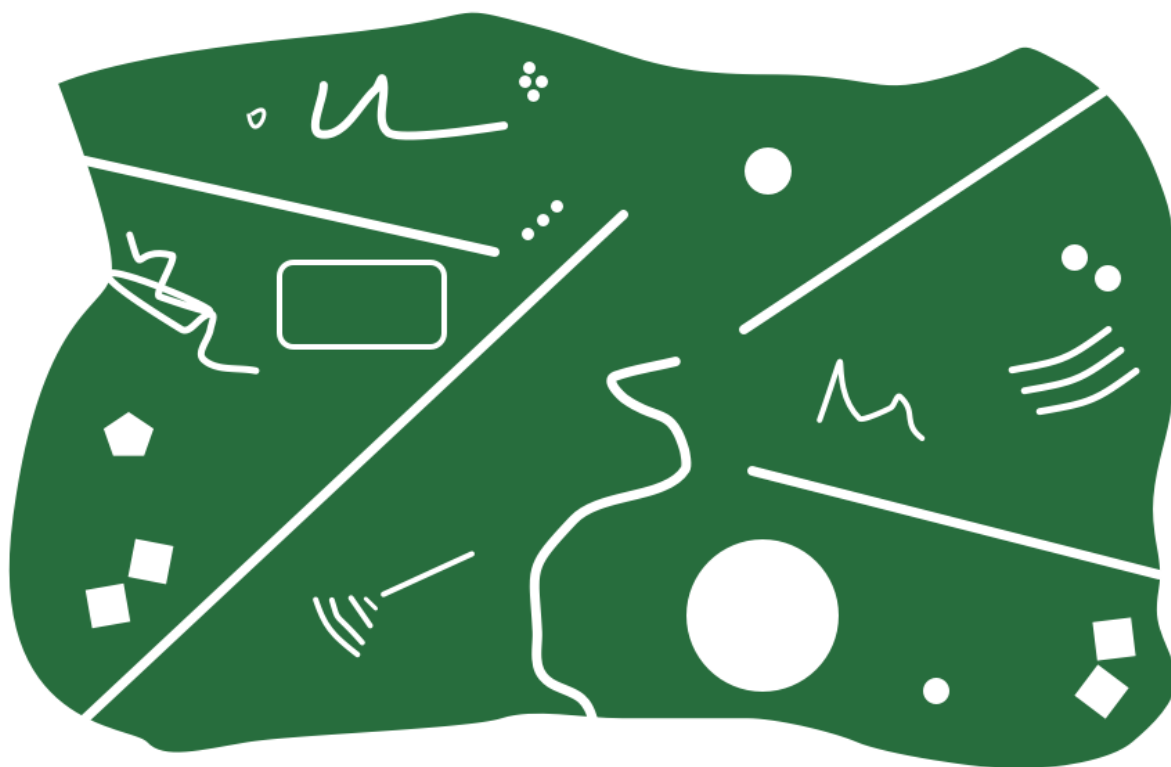

Creithiau Morwellt

Crëwch waith celf haniaethol wedi'i ysbrydoli gan y creithiau a'r patrymau a achosir gan effeithiau dynol ar ddolydd morwellt, megis traciau neu lafnau gwthio cychod. Defnyddiwch linellau, siapiau a lliwiau i gynrychioli'r effeithiau hyn yn weledol.

Myfyriwch ar eich dyluniad ac eglurwch sut mae'n dangos yr heriau y mae morwellt yn eu hwynebu oherwydd effeithiau dynol.

Trafodwch pa gamau y gellir eu cymryd i ddiogelu ac adfer yr ecosystemau hanfodol hyn.

Mae hyd at 92% o forwellt wedi'i gollu yn y DU yn y ganrif ddiwethaf.